Raadhuisplein 1
7811 AP Emmen
t. 14 0591
f. 0591 377602

Postbus 30001
7800 RA Emmen
e. gemeente@emmen.nl
i. gemeente.emmen.nl

Gemeente Emmen

Aan de raad van de gemeente Emmen

team
Financiën

ons kenmerk	zaaknummer	bijlage	behandeld door
181060-2024	181060-2024	2	A.M. Bosma
datum	**telefoon**	**fax**	**e-mail**
19 juni 2024	14 0591		gemeente@emmen.nl

onderwerp
Uitkomsten meicirculaire 2024 ca. en actueel financieel perspectief 2024-2028

Geachte leden van de raad,

1. Inleiding

1.1. Toelichting

Recent is de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds verschenen. Ook is recent door het Rijk nadere informatie verstrekt over het meerjarige BUIG-budget voor de bijstandsuitkeringen (BUIG = Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten). Daarnaast bevat de Voorjaarsnota 2024 voor gemeenten relevante informatie.

Deze raadsbrief wordt door uw raad betrokken bij de behandeling van de Berap 2024-I/Kadernota 2025 op 27 juni aanstaande. De indeling van deze brief is als volgt:

- Paragraaf 2: de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds
- Paragraaf 3: de aanpassingen budgetten BUIG
- Paragraaf 4: de overige onderdelen uit de Voorjaarsnota 2024

Bijlage 1 nadere details worden gegeven over de berekeningen van de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds.
Bijlage 2 is de VNG-ledenbrief over de Voorjaarsnota 2024.

1.2. Totaaloverzicht financiële effecten 2024-2028

Het totaaloverzicht van de financiële effecten uit de hiernavolgende paragrafen verwerken wij in het actueel financieel perspectief. Dat is nu als volgt:

Par.	Bedragen * € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
	Financieel perspectief Berap 2024-I / Kadernota 2025	**-3.741**	**0**	**-5.428**	**-2.137**	**-2.411**
2.1.	Effect meicirculaire 2024	4.003	5.879	2.012	2.158	2.199
2.2.	Vervallen stelpost besparingen jeugdhulp in 2025 i.v.m. afspraken herv.agenda	0	-4.200	0	0	0
2.3.	Bijstelling begroting EMCO	PM	PM	PM	PM	PM
3	Mutatie BUIG-budget (voorjaarsnota 2024)	-1.112	-1.760	-1.529	-1.343	-1.313
3	Af: doorvertaling naar de kosten BUIG binnen onze begroting	1.112	1.760	1.529	1.343	1.313
	Actueel financieel perspectief 2024-2028 na meicirculaire 2024	**262**	**1.679**	**-3.416**	**21**	**-212**

Het financieel perspectief is als gevolg van de actuele ontwikkelingen verbeterd.

2. Uitkomsten van de meicirculaire 2024 (gemeentefonds)

2.1. Uitkomsten meicirculaire 2024

De uitkomsten van de meicirculaire 2024 zijn als volgt:

Bedragen x €	2024	2025	2026	2027	2028
Effect meicirculaire 2024 op het begrotingsresultaat	**4.003.000**	**5.879.000**	**2.012.000**	**2.158.000**	**2.199.000**

Er is een aantal verschillende oorzaken van het effect op het resultaat. Deze zijn als volgt te benoemen:

	Bedragen x €	2024	2025	2026	2027	2028
1a	Accresontwikkeling i.v.m. indexatie lonen/prijzen en volume	-638.000	-6.366.000	-2.993.000	-3.617.000	-3.412.000
1b	Af: verr. stelpost Berap 2024-I/KN25 lager accres o.b.v. CEP 2024	740.000	1.860.000	2.950.000	3.620.000	3.400.000
1c	Af: verr. stelpost Berap 2024-I/KN25 aanp.indexatie naar BBP - korting 2025		4.390.000			
2a	Vervallen opschalingskorting			4.412.000	4.411.000	4.427.000
2b	Af: verrekening stelpost KN25 vervallen opschalingskorting			-4.390.000	-4.390.000	-4.390.000
3	Afrekening ruimte onder plafond BTW Compensatiefonds 2023	1.416.000				
4	Schrappen extra bezuiniging op Jeugdhulp		4.195.000			
5	Hoeveelheidsverschillen/uitkeringsbasis	2.213.000	2.161.000	2.433.000	2.509.000	2.506.000
6	Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven	-350.000	-1.384.000	-1.384.000	-1.384.000	-1.434.000
7	Compensatieregeling voogdij 18+/diverse posten jeugdzorg	-247.000	167.000	166.000	177.000	185.000
8	Verrekening taakmutatie met budget verhoging bestaansminimum begr. 2023	315.000	315.000	315.000	315.000	315.000
9	Participatie - Werkdeel (beschut werk) loon/prijscompensatie 2024	213.000	229.000	246.000	262.000	279.000
10	Restant indexatie 2024 WMO - BW ten gunste van de algemene middelen	259.000	259.000	259.000	259.000	259.000
11	Hogere inkomsten faciliteitenbesluit	126.000				
12	Overige	-45.000	52.000	-2.000	-2.000	64.000
	Afronding	1.000	1.000	0	-2.000	0
	Totaal oorzaken effect op het begrotingsresultaat	**4.003.000**	**5.879.000**	**2.012.000**	**2.158.000**	**2.199.000**

De oorzaken van het effect op het begrotingsresultaat kunnen als volgt kort worden toegelicht:

1. Accresontwikkeling i.v.m. lonen/prijzen en volume
De berekening van het accres vindt plaats via een nieuwe systematiek. Tot nu toe was de indexatie via een gewogen index uit het Centraal Economisch Plan (CEP). Vanaf 2024 wordt vervolgens geïndexeerd op basis van de nieuwe systematiek: index Bruto Binnenlands Product (BBP). De effecten zijn negatief. Hiervoor hebben wij reeds stelposten in de Berap 2024-I/Kadernota 2025 verwerkt. Deze worden nu verrekend. Na verrekening met de stelposten is er per saldo een gering effect op het resultaat.

2. Vervallen opschalingskorting
Gemeenten hebben door het Rijk eerder een opschalingskorting opgelegd gekregen. Dit is een korting in het gemeentefonds met daarbij het idee dat gemeenten efficiencywinst konden behalen door gemeenten samen te voegen. Het Rijk en de VNG zijn tot de afspraak gekomen dat de opschalingskorting met ingang van 2026 vervalt omdat deze niet realistisch is gebleken. In de Kadernota 2025 was door middel van een stelpost hierop al geanticipeerd. Deze stelpost wordt nu verrekend. Per saldo is er een gering effect op het resultaat.

3. Afrekening ruimte onder plafond BTW Compensatiefonds 2023
De ruimte onder het plafond BTW Compensatiefonds over 2023 wordt in de meicirculaire 2024 afgerekend. Dit geeft bovenop de reeds begrote stelpost een aanvullend (incidenteel) voordeel van € 1.416.000. Bij de Berap 2024-I en Kadernota 2025 is reeds rekening gehouden met de structurele

effecten voor de ruimte BTW Compensatiefonds over 2024 en verder. Daarvoor is vanaf 2024 een extra voordeel geraamd van € 1.390.000 per jaar.

4. Schrappen extra bezuiniging op jeugdhulp
De eerder door het Rijk eenzijdig opgelegde extra bezuiniging op jeugdhulp vervalt voor 2025. Dit betreft een bedrag van landelijk € 500 miljoen. Omdat het Rijk zich garant heeft gesteld voor de realisatie van deze extra bezuiniging betekent het vervallen daarvan een extra storting in het gemeentefonds ad € 4.195.000 in 2025. Daar tegenover staat een nadeel als gevolg van het vervallen van een reeds begrote centrale taakstelling ad € 4.200.000. Per saldo is er dus nagenoeg geen resultaateffect. Zie ook hierna paragraaf 2.2.

5. Hoeveelheidsverschillen/uitkeringsbasis
De bij de berekening van de opbrengst gemeentefonds gehanteerde landelijke basisgegevens zijn voor 2024-2028 geactualiseerd op basis van de actuele verwachting. Betreft vooral lagere aantallen bijstandsuitkeringen, lagere aantallen lage opleidingen en hogere aantallen huishoudens lage inkomens. De uitkeringsbasis wordt daardoor per saldo verlaagd hetgeen leidt tot hogere uitkeringsfactoren. Dit geeft vanaf 2024 fors positieve effecten.

6. Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven
Hierbij zijn twee ontwikkelingen van belang:
- De WOZ-waarden 2024 zijn op basis van de meest recent informatie van team Belastingen geactualiseerd. Ook is voor 2025 rekening gehouden met een landelijke inschatting van de gemiddelde waardestijging. Dit geeft hogere waarden en derhalve een hogere aftrekpost in het gemeentefonds van afgerond € 400.000 voor 2024 en € 800.000 structureel vanaf 2025.
- Landelijk wordt voor 2025 in deze circulaire rekening gehouden met waardestijgingen (3,5% woningen en 1,25% niet-woningen) en inflatie (6,3%) waardoor de WOZ-waarden van woningen en niet-woningen stijgen en het rekentarief per saldo wordt aangepast. Dit geeft per saldo een hogere aftrekpost in het gemeentefonds van afgerond € 600.000 structureel.

7. Compensatieregeling voogdij 18+/diverse posten jeugdzorg
Deze post bestaat uit optelling van een aantal onderdelen:
- Gemeenten met een tekort op voogdij 18+ kunnen een beroep doen op de compensatieregeling. De financiering van de compensatieregeling vindt plaats door een uitname uit het gemeentefonds. Voor ons is dit in 2024 een uitname van -/- € 228.000.
- Er vindt vanaf 2025 vrijval plaats van eerder gereserveerde middelen voogdij18+ van ongeveer € 270.000 per jaar.
- De decentralisatieuitkeringen jeugd en jeugdhulp aan kinderen in een AZC worden neerwaarts bijgesteld met respectievelijk -/- € 83.000 en -/- € 28.000.
- Budget indexatie van circa € 15.000 per jaar.

8. Verrekening taakmutatie met budget verhoging bestaansminimum begroting 2023
Bij de begroting 2023 is het voorstel verwerkt verhoging bestaansminimum voor een bedrag van € 315.000 structureel met PM dekking uit rijksmiddelen armoede en schulden. Het bedrag kwam ten laste van de algemene middelen. Deze dekking was toen wel aangekondigd maar nog niet concreet en niet al beschikbaar gesteld. Bij de meicirculaire 2024 komt nu structureel rijksgeld voor aanpak armoede en schulden voor de jaren vanaf 2024. De eerder beschikbaar gestelde € 315.000 wordt nu verrekend en ten gunste van de algemene middelen gebracht.

9. Participatie - Werkdeel (beschut werk) loon/prijscompensatie 2024
Wij krijgen voor 2024 indexatie van het budget Participatie – werkdeel. Dit extra geld wordt ten gunste van de algemene middelen gebracht. In aanloop naar de begroting 2025 zal een voorstel worden gedaan voor indexatie van het budget werkdeel dat Menso van ons ontvangt.

10. Restant indexatie 2024 WMO - BW ten gunste van de algemene middelen
Wij krijgen voor 2024 indexatie voor loon- en prijsstijging WMO – Beschermd Wonen (BW). De in de begroting nog resterende stelpost voor indexatie WMO – BW 2024 ad € 572.000 is verrekend; het meerdere ad € 259.000 gaat naar de algemene middelen.

11. Hogere inkomsten faciliteitenbesluit
Op basis van een ontvangen beschikking zijn de geraamde inkomsten faciliteitenbesluit 2024 met € 126.000 verhoogd.

12. Overige
Hieronder zijn diverse kleine/overige ontwikkelingen samengevoegd.

Zie de **bijlage 1** voor de nadere details van de berekening die is gemaakt.

2.2. Vervallen stelpost besparingen jeugdhulp in 2025

De eerder door het Rijk eenzijdig opgelegde extra bezuiniging op jeugdhulp vervalt voor 2025. Dit betreft een bedrag van landelijk € 500 miljoen. Deze besparing hadden wij reeds door middel van een stelpost ad € 4.200.000 ingeboekt. Deze stelpost vervalt hetgeen een nadeel geeft van -/- € 4.200.000. Omdat het Rijk zich garant heeft gesteld voor de realisatie van deze extra bezuiniging betekent het vervallen daarvan een extra storting in het gemeentefonds ad € 4.195.000 in 2025.
Zie hiervoor paragraaf 2.1. – onderdeel 4. Per saldo is er dus nagenoeg geen resultaateffect.

2.3. Bijstelling begroting EMCO

In de meicirculaire 2024 worden de budgetten participatie-WSW geïndexeerd voor loon- en prijsstijgingen. De rijksmiddelen betalen wij 1 op 1 door aan de EMCO, net als de andere BOCE-gemeenten. In de huidige begroting 2024-2028 van de EMCO is slechts ten dele rekening gehouden met extra rijksmiddelen voor indexatie. De EMCO is gevraagd een doorrekening te maken van de effecten van de extra rijksmiddelen op hun begroting. Wij zullen de uitkomsten betrekken bij het opstellen van de Berap 2024-II en de begroting 2025.

2.4. Budgetten voor indexaties in de begroting

In onze meerjarenbegroting 2024-2028 houden wij op 3 manieren rekening met indexaties.

1. Wij ramen zo goed mogelijk decentraal de benodigde indexatie per beleidsbudget (bv. groen, grijs, jeugd, Wmo, energiekosten, gemeenschappelijke regelingen etc.). Deze indexaties zijn veelal gebaseerd op de door het rijk gemelde indexatiecijfers uit de meicirculaire 2023 (rond de 4%).

2. Wij ramen ook centraal middelen voor het opvangen van gemeentelijke CAO/loonstijgingen.
De centraal geraamde CAO/loonstijgingen zijn gebaseerd op het indexatiecijfer loonvoet sector overheid uit de meicirculaire 2023 (circa 4% per jaar).

3. Wij ramen voor de jaarschijf 2026 uit behoedzaamheid ook centraal een bedrag voor autonome ontwikkelingen van € 3 miljoen per jaar . Hiermee kunnen autonome ontwikkelingen voor 2026 worden opgevangen, waaronder de prijs/loonstijgingen.

In aanloop naar de begroting 2025 houden wij deze begrote indexaties tegen het licht in het kader van de nieuwe indexatiesystematiek via index BBP in het gemeentefonds. Voor de indexatie van sociaal domein komt landelijk extra budget beschikbaar bovenop de index BBP.

3. De BUIG-budgetten

In het Voorjaarsnota 2024 zijn de macrobudgetten BUIG meerjarig neerwaarts bijgesteld

x € miljoen	2024	2025	2026	2027	2028
Stand macrobudget najaar 2023	6.958	7.234	7.390	7.551	7.739
Stand macrobudget voorjaar 2024	6.836	7.034	7.224	7.413	7.608
Mutatie macrobudget BUIG	-122	-200	-166	-138	-131

De financiële effecten voor de gemeente Emmen zijn voor de jaren 2024-2028 negatief. De negatieve effecten voor 2024 verwachten wij te kunnen opvangen met lagere kosten. We verwerken daarom de budgetkorting budgettair neutraal in de begroting. De effecten zijn als volgt:

x € 1.000	2024	2025	2026	2027	2028
BUIG - Budget Emmen najaar 2023 (in perspectiefbrief 2024)	52.610	54.916	56.199	57.516	59.029
BUIG - Budget Emmen voorjaar 2024	51.498	53.156	54.670	56.173	57.716
Mutatie budget BUIG - gemeente Emmen	**-1.112**	**-1.760**	**-1.529**	**-1.343**	**-1.313**
Door te vertalen naar de kosten BUIG binnen onze begroting	1.112	1.760	1.529	1.343	1.313
Effect op de begroting - gemeente Emmen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

In september 2024 vindt de eerstvolgende bijstelling plaats van de BUIG-budgetten. De budgetten worden dan ook bijgesteld met indexatie voor inflatie. Op basis van de stand van de uitkeringen op dat moment zullen we bekijken of budgettair neutraal verwerken van bijstellingen gedurende het jaar nog steeds realistisch is.

4. Overige onderdelen uit de Voorjaarsnota 2024

In deze raadsbrief zijn enkele onderdelen uit de Voorjaarsnota 2024 naar voren gekomen. Het gaat dan om:

- De bijstellingen van het gemeentefonds
    - De accressen gemeentefonds en de indexatie BBP vanaf 2024
    - Het vervallen van de opschalingskorting vanaf 2026
    - Het vervallen van de extra bezuiniging op jeugdhulp voor 2025
    - De extra ruimte onder het plafond BTW Compensatiefonds
- De budgetten BUIG

Er staan nog meer zaken in de Voorjaarsnota 2024 die de gemeente Emmen aangaan. Voor nu zijn de financiële effecten hiervan nog niet precies te duiden. De hoofdlijnen van deze onderdelen uit de Voorjaarsnota 2024 met mogelijke financiële effecten zijn beknopt geformuleerd als volgt:

- Rechtvaardige risicoverdeling Wmo door heldere afspraken over objectieve indexering en aparte fondsvorming.
- Extra indexering zorgkosten: € 75 miljoen in 2026 oplopend tot € 300 miljoen in 2029.
- Een opschoonactie voor specifieke uitkeringen. NB. Onderdeel van het later verschenen Hoofdlijnenakkoord is het overzetten van de specifieke uitkeringen naar het gemeentefonds onder aftrek van 10% korting.

De reactie van de VNG op de Voorjaarsnota 2024 is als **bijlage 2** bijgevoegd.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen

de gemeentesecretaris

M. Plantinga-Leenders

de burgemeester

H.F. van Oosterhout